

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 6. Confirmatur eadem veritas pluribus aliis rationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

Sic ergo Deus &c. Omnino negari non potest quin Deus tali agendi modo coniecerit se in periculum evidens infringendi primum decretum absolutum & efficax de regno Beatorum constituendo in tali statu determinato ex tot personis, & talibus, & in tali gradu gloria, ut dicunt aduersarij. Quemadmodum qui caeco modo nummos illos distribueret, conieceret se in periculum evidens distribuendi vtrinque bonos & malos. Imò re ipsa distribueret. Nam aliud mirabiliter fortuitum, & incredibile, ac moraliter impossibile est, in tanto numero gratiarum, & hominum aut Angelorum, electorum aut reproborum.

Neque dicas potuisse euenire id quod re ipsa euenit. Atqui re ipsa sic euenit, ut omnibus reprobis obtigerint media finaliter incongrua. Respondeo enim, necessarium quidem moraliter euenturum fuisse, ut ex tanta hominum multitudine, pene innumerabili, aliqui mediis bene vterentur pro sua libertate: alij verò abuterentur, aut non vterentur. Sed quòd certò & infallibiliter tales futuri fuerint illi soli, & omnes, designati ante electionem mediorem & prauisionem euentus, est moraliter impossibile, nisi arte & consilio certo Deus illam differentiam quaesiverit, & negotium direxerit. Quemadmodum licet quis ludendo talis, aliquando iaciat vteremur: moraliter tamen impossibile est ut sapius ludendo, iaciat vteremur certò & infallibiliter quoriescumque voluerit, nisi arte & industria humana dirigente id faciat. Ratio est quia in tanta multitudine idem semper aut omnibus contingere non potest certò & infallibiliter, nisi vel naturali necessitate eueniat, aut ex directione alicuius causae liberae sic disponentis arte & consilio certo & infallibili. Quòd autem tam multis, id est, solis & omnibus antecedenter neglectis, obuenerint media incongrua, non fuit ex naturali rerum necessitate: Ergo debuit esse ex libera Dei directione & industria.

Adde quòd, cum homines, tam praedestinati, quam reprobi, moriantur passim vi causarum naturalium, & vtrique sint promiscue in gratia dum uiuunt: & causae naturales de se non sint fauorabiliores vnus, quam alius: incredibile est quòd ordo naturae caecus, ordini gratiae in executione praesuppositus, nesciens Dei electionem, tollat à vita solos liberè à Deo electos, quando sunt in gradu gratiae praefinito à Deo: alios specialiter praestoleatur donec excederint: quasi verò diuinet praecise numerum reproborum. Ergo est opus speciali dirigente ex intentione, vbi tanta consensio & certitudo, quae cum non sit ex naturali rerum ipsarum necessitate, debet fieri ex alicuius causae cognoscentis & liberae directione, atque consilio. Quare ut illi, nempe omnes electi antecedenter citra futuri praevisionem, moriantur in gratia: & alij, nempe reprobi, malè moriantur, Deo procurandum est. Quod ea

querere statum finalem incongruum, & cum sincera voluntate saluandi omnes stare nequit.

Denique negare non possunt aduersarij, quin Deus eligens absolute & efficaciter, ut ipsi voluit, se habuerit ut architectus absolute & efficaciter designans certos lapides ad aedificium quod fabricandum mente concepit. Ut Rex nuptias aut conuiuium instituens, & ad illud certas personas, quibus solis constabit, seligens absolute & efficaciter. Ut Agonotheta centum praemia proponens, & centum selectis iuuenibus decernens, eosque iuuenis certis medijs quibus re ipsa consecuturi sunt infallibiliter. Quis autem dixerit architectum illum, regem, aut agonothetam, habere verum desiderium admittendi suos ad aedificium, ad conuiuium, vel ad praemium referendum, quidquid exterius agat aut simulet? Ibi enim non est verum desiderium effectus, vbi si effectus fieret, euerteretur prior designatio & intentio certa, absoluta, & efficax. Atqui si aliquis non sic electus fieret saluus, euerteretur electio ante à Deo facta, absoluta, & efficax: Ergo &c.

Dices, Deum serio velle salutem eius, quem scit damnatum iri; & serio vocare, quem scit non consensurum: neque tamen propterea vult quidquam fieri contra suam praescientiam: Ergo similiter potest velle saluare, & serio vocare non electos: neque propterea vult fieri quicquam contra suam electionem & praedestinationem.

Respondeo cum Lessio sect. citata ratione secunda, posteriorem partem antecedentis non esse veram. Deus enim reuera cupit aliquid fieri, quòd si fiat, sequetur in ipso non fuisse illam praescientiam. Vellet enim non esse obiectum illius praescientiae: quòd si non esset, praescientia illius non esset: ac proinde vellet non esse illam praescientiam. Et hoc illius vellet habere oppositam: sicut vellet euentum esse contra rium.

SECTIO VI.

Confirmatur eadem veritas pluribus alijs rationibus.

Superioribus adde sententiam aduersarij, Scrum habere in omnia maxima, Diuinam enim iustitiam, bonitatem & misericordiam, quam se amplificat praetendit, deicit. Iustitiam: quia non erit tanta causa exprobrandi reprobis, quibus quaesierit Deus gratias finales incongruas, cum despectio se antecedenti. Essetque reprobis iustior excusatio, qui de alijs sic dicerent. Quid mirum si isti benefecerunt, & perseverauerunt: cum illos Deus absoluta voluntate antecedenter ad gloriam efficaciterque selegerit, atque ad illa omnia bona opera, & ad perseverantiam: nobis gratias incongruas quaesierit, & vtroque ante praevisionem ad quandam

Deberent cause naturales diuinae Dei decretum iuxta aduersarios.

63. Confirmatur à simili.

64.

65.

Antecia contrarietas eorum conuenit Dei iustitiae.

necessitatem euentus adegerit. Quoad bonitatem: licet aduersarii illam commendent & extollant erga prædestinatos: magis tamen amplificatur, si Deus omnes sincerè dilexerit. Et grauis illi iniuriæ fit, cum dicitur quæsiuisse Deum de industria gratias incongruas reprobis, quod aduersarii vitare non possunt.

66.
Prædestinatio, qualem ponunt Aduersarii, non congruit Deo bonitati.

Item non est consentaneum diuinæ bonitati quod tam pauci saluentur præ multitudine damnatorum, sicutque tam pauca bona opera, & plurimè tam remissa & languida, de quibus Deus non semel conqueritur in Scriptura: & tamen Deus antecederet prædestinauerit absolutè & efficaciter saluare eos omnes qui saluantur: similiterque prædestinauerit omnia bona opera, quæ ipsa fiunt, & eo numero ac mensura, quæ fiunt. Circa reliquos verò qui non saluantur, & circa bona opera quæ non fiunt, habuerit se negatiuè, ita tamen vt ex illo se habendi modo antecedenti, sequatur infallibiliter omnium illorum damnatio, & non-executio omnium bonorum operum quæ non fuerunt à Deo prædestinata. Nam si Deus antecederet ita se habuit circa electos, eorumque bona opera, per quæ saluantur in executione: & circa reprobos ac bona opera, quorum defectu damnantur: verum est dicere, Deum esse causam solam prædominantem toti negotio salutis & damnationis, & determinantem rerum euentus, ac veluti primum motorem efficacem, cuius motum cætera sequantur tam neuitabili necessitate, quæ est infallibile decretum Dei absolutum, & efficax non carere effectu. Omnia, inquit, quæ deinde sequuntur, ei subiaceant & seruiant necessario: sicutque vel damnatio nostra non pendeat ab illis, ac ne quidem à nostra libertate, nisi vt à ministris diuinæ prædestinationis antecedentis & efficacis, quæ supposita, non potest in sensu composito euenire aliud, nisi in quod prædestinatum est. Quomodo ergo Deus, infinite bonus, & infinitissime iustus hominum, vt sapius testatur Scriptura, tam paucos elegerit, alios verò longè plurimos neglexit; & antecedenti necessitate inuitabili illos ad gloriam, istos ad damnationem adiegit? Quomodo conqueritur tam paucos saluari, & tam pauca bona opera, tamque remissa fieri, si ipsemet ita prædestinauerit antecederet & efficaciter, & nihil aliud in hoc negotio fieri potest, quàm quod ipse prædestinauerit, ac denique si ipse sollicitè procurat per media congrua vel incongrua, vt non aliter fiat, tamquæ vult non aliud fieri, quàm vult suum decretum antecedens & efficax manere firmum & inuiolatum?

67.
Dices, non esse alienum à Dei bonitate quod iustis de causis de se ipsa plurimis media, quæ prædestinatio non esse profutura, vt in omni sententia sciendum est: ex quo sequitur damnatio eorum omnium qui de facto damnantur. Ergo nequæ est contra Dei bonitatem prædestinatio supra dicta, ex qua non sequitur alius euentus, neque magis perni-

ciosus reprobis, quàm ille qui nunc est in quacunque sententia.

Respondeo, non esse alienum à Dei bonitate, quod cum antecederet omnes sincere saluare voluerit, & vt mediis de se efficacibus & conuenientibus, à se datis ad illum finem, ex vero & sincero desiderio vt omnibus prodesset, permiserit tamen euentum libertati creaturarum, vt vitantur vel non vitantur prout voluerint: ex quo vsu vel non vsu sequatur quod aliqui saluentur, & alij damnentur. Neque præsciens abusus per scientiam, conditionatam debuit propterea ab illis decernendis abstinere; & eligere alia, quæ per eandem scientiam videbat esse profutura, si eligerentur. Nam Deus non tenetur perducere infallibiliter ad salutem homines quacunque viâ possibili. Multum est quod tanta maiestas nos ad sui fructum, & eiusdem felicitatis ac gloriæ participationem inuitet, & inuet mediis de se efficacibus, & valde conuenientibus, quæque infallibiliter finem assequerentur, nisi hominum malitia vel negligentia ea frustraret effectum. Alius autem prouidentia modus, perducendi scilicet infallibiliter quoscunque ad salutem, si solus Dei bonitatem deceret, neque possibilis esset alius, supposito quod Deus habeat desiderium saluandi omnes homines, quem admodum habere testatur Apostolus 1. Tim. 2. Ille, inquam, modus prouidentia, nobis notus per consequentiam, cauisset in hominibus negligentiam salutis, & peccandi licentiam. Sibi enim persuaferent homines se tandem saluos fore, quidquid agerent: quia non desunt omnipotentia Dei media, quæ si adhibeantur, consentient finaliter & salui erunt. Et Deum circa ipsos vsurum esse illis mediis sibi notis per scientiam conditionatam: quia non potest eligere alia media illis quæquam salutem sincere desiderat. Atqui desiderat salutem omnium hominum, vt loco proxime citato, aliisque pluribus reuelauit.

Et quamuis admiratione dignum sit, quod Deus præsciens in rerum serie, quæ ab initio mundi præditur executioni, media salutis tam paucis esse profutura, longèque plurimos abusus, aut non vsuros; Nam tamen elegerit, & non possit alias æquè facile eligere: Possitque merito hic applicari illud Apostoli Roman. 11. *Qualitudo diuitiarum sapientia & scientia Dei, quæ incomprehensibilia sunt iudicia eius, & inuestigabiles via eius* 1. & Psalm. 35. vers. 7. *Iudicia tua abyssus multæ*: non debuit tamen Deus, propter præuisionem hominum malitiam, abstinere ab ordine de se conuenienti & efficaci: neque contra suam bonitatem fecit, si non abstinuit ab electione mediorum per se valde utilium & efficacium, & ab ordine rerum per se bono; relinquendo tamen creaturas libero suo consilio, quarum malitia vel negligentia, non autem ex Dei præ-

69. finitione ac præiudicio antecedenti, factum est ut pereant quotquot pereunt, tales determinate, & tanto numero; Deo non id intendente villo modo expressa, aut virtualiter & æquivalenter; ob prædefinitionem numeri electorum; neque viente scientia conditionata ut illis media incongrua seligeret; sed sincere salutem illis desiderante, & in media intendente, ut per se bona & efficacia, perindeque se habente in illorum electione præ infinitis aliis, ac si scientiam conditionatam non habuisset eius quod euenturum erat, si hæc media & talem seriem rerum eligeret, id est, non minus electuro quamuis euentum illum non præuidisset, sed illius oppositum.

Itaque Deus sic eligendo non est causa prædominans, & certo determinans antecedenter de euentu salutis & damnationis omnium hominum & Angelorum: sicut est in sententia Aduersariorum: quatenus iuxta illam; Deus non modò præscit conditionatè quæ futura sunt (quæ sola præscientia non potest esse causa ut fiant) sed antecedenter vult ut sint futura: & per media congrua vel incongrua, quæ sita de industria, procurat ut infallibiliter, quæuiant. Quæ voluntas Dei sic statuentis ante præuisionem operum à nobis non pender. Neque enim potuit à nobis impediri, ne Deus sic aliquos eligeret antecedenter & efficaciter: nos autem negligenter, & negatiuè saltem reprobareret antecedenti illa voluntate. Ideoque ipsa est verè causa prædominans suo mero beneplacito, & est author totius operis eius illa infallibiliter secuturi, ministrantibus illi infallibiliter aliis causis. Atque adeò Dei voluntas in illa sententia est verè causa, ut tam pauci saluentur, fiantque tam pauca, tamque remissa bona opera: statuens, virtualiter saltem & æquivalenter, ut ita fiat: vtensque scientia conditionata ad procurandum ut ita eueniat. Contra verò, in nostra sententia libertas creaturæ dominatur quodammodo in hoc negotio: & præit diuinæ cognitioni, tam conditionata, quam absoluta: quatenus ratio cur Deus sciat nos ita liberè operaturos, est quia scimus ita liberè operaturi, estque ratione prius nos liberè sic operaturos esse: quam Deum id præscire. Quod autem sumus liberè ita operaturi, non est ex Dei prædefinitione antecedenti & infallibili: sed ex nostro beneplacito: ita ut pendeat omnino à manu nostri consilij sic operari: adeoque Dei præscientia pendeat quodammodo à nostra libertate, & illam rationis ordine subsequatur. Quare in nostra sententia, non Dei voluntas, de se intendens salutem hominum & ad illam promouens per media idonea, sed voluntas creaturæ, est causa cur tam multi damnentur, fiantque tam pauca & tam remissa bona opera, contra Dei intentionem antecedentem & verum desiderium, quo voluit omnes saluari, pluraque bona opera & præstantia fieri.

Præterea hæc sententia non parum obest bonis moribus. Qui enim credit Deum velle absolute antecedenter & efficaciter saluare omnes quotquot saluantur: perireque infallibiliter quicquid; non fuerunt sic electi: poterit facile in hunc modum ratiocinari: Vel sum inclusus in eorum numero, quos Deus antecedenter efficaciterque selegit, vel non sum? Si primum: saluabor infallibiliter, neque ut subsum tali decreto antecedenti, damnari possum. Si secundum: damnabor infallibiliter: neque possum non damnari supposita tali reprobatione. Neque est quod sim sollicitus de bonis operibus, aut de perseverantia. Hæc enim vel sunt mihi decreta absolute & efficaciter ante præuisionem, vel non. Si primum: erum infallibiliter. Nã Deus non permittit frustrari suum decretum absolute & efficax, sed fiet omnino id quod decreuit: & si est opus, ipse me impellet efficaciter & urgebit ad præstandum quicquid ex parte mea necessarium est. Quid igitur est opus ut ipse me urgeam, & prouocem ad sollicitudinem? Si verò non sum de illo numero electorum, quibus Deus definiuit antecedenter bona opera & perseverantiam: non poterit mea sollicitudo efficere ut hæc assequar, & in numerum illum admittar; sed certissime & infallibiliter certum est ut finaliter peream. Pereunt enim certissime, & infallibiliter quotquot non fuerunt sic electi.

Dices, idem argumentum fieri posse contra Dei præscientiam. Vel enim præscit me saluum fore, vel non &c. Respondeo magnam differentiam esse. Nam à mea libera voluntate pendet ut Deus præsciat me bene aut male acturum, & me saluum fore aut non. Quia non præsciuit nisi facerem: & ideo præscit ab æterno, quia facio in tempore. At verò non pender à mea libera voluntate, sed ex mero Dei beneplacito antecedenti, quod Deus me elegerit & saluare decreuerit efficaciter, & infallibiliter: vel è contrario, me reiecit, & negatiuè reprobauerit: ita tamen ut damnatio sequatur infallibiliter post illa reprobatione, quæ à me non pependit.

Dices secundò, adhuc fore locum amoris Dei & virtutis gratuito. Respondeo fore quidem, sed paucos eo solo inueniri. Quare plurimis oberit hæc sententia. Sed & illis nocet qui mouentur amore gratuito, cum subtrahat illis motiuum aliud efficacissimum. Vnde et ut sine scandalo & offensione non possit hæc sententia communitè & vulgò proponi.

Plurimum quoque officit animarum zelo. Nam si verum est, omnes quotquot saluantur, fuisse efficaciter & absolute ante præuisionem futurorum operum electos & prædestinatos. Sequitur fore ut saluentur infallibiliter: siue ego me prouocem ad sollicitudinem de illorum salute, siue non. Non enim potest decretum Dei absolute & efficax frustrari effectu: Neque meâ negligentia vel incuria contrarium eueniet. Neque dicas

70.
Contraria sententia officit bonis moribus.

71.
Officit etiã animarum zelo.

Deum prædestinasse uti opera & zelo meo in aliquibus saluandis. Nam si ita est, Deus efficaciter & infallibiliter eum procurabit: neque de illo magis sollicitus esse debeo, quam de eorum salute. Verumque enim tam est infallibile, quam Dei decretum absolutum, & efficax. Neque illa solum consideratio zelum animarum accendit in viris sanctis & Apostolicis, sed & præcipue qui sibi persuadent fore ut aliqui non saluentur, si sua opera illis desit, & utque saluentur aliqui sua opera, qui sine illa damnarentur: adeo ut eorum salus vel damnatio pendeat simpliciter à sua libera cooperatione. Quod non est verum in sententia prædestinantium antecedenter, efficaciter, & infallibiliter. Nam in illa sententia, si desisset istorum zelus, Deus alia media efficaciter adhiberet per quæ salus illorum infallibiliter obtineretur: & independenter ab istorum zelo salus infallibiliter illis decreta est ratione prius, quam zelus ille à Deo eligeretur, & prouideretur ut futurus.

Rursus illa sententia naturæ eorum qui eliguntur est minus consentanea. Nam si creaturæ rationales liberè sunt ad finem aliquem perducendæ: magis consentaneum est, & expectetur liber earum consensus, quam ut prius determinatè destinentur ad eum finem, & tunc ad eundem perducantur quocunque modo. Cum enim semper libertas operetur contingenter; non est secundum conditionem eius ut prius ad finem omnino determinatè destinetur, ad quem liberè perducenda sit. Est verò secundum eas conditionem ut ei finis expectatur, & ad talem finem media idonea procurentur. Et hoc verum est de creatoris quæ liberè per media pendencia ab ipsarum libertate sunt peruenturæ ad finem. Est quoque eorum de creaturis quæ per media pendencia à libertate aliarum creaturarum sunt peruenturæ ad finem, si peruenturæ sunt in quo ordine sunt paruuli, quibus ut applicentur media ad salutem necessaria, pendet ab aliena libertate. Conueniens ergo fuit, ut Deus expecteret quidem verò desiderio finem beatum omnibus creaturis rationalibus, & pararet media idonea, sed tamen expectaret euentum liberum: nec adigeretur ad necessitatem quasi cogendi moraliter ad bene agendum creaturæ, quas elegisset ante præuisionem operum: multoque minus ad procurandum ut à iustitia repellerentur, aut exciderent illi quos non elegerat, aut reprobareret, citra huiusmodi præuisionem.

73. Denique Deus voluit Adæ, & posteris omnibus, iustitiam & gloriam. Item quantum est de se, voluit illis sincerè perseuerantiam in iustitia. Ergo prius ratione quam vellet in Adamo inchoare efficaciter seriem mediorum ad gloriam, non habuit decretum absolutum quod impugnamus. Antecedens probabitur disput. sequenti. Sequela evidens est, admissa suppositione plus quam probabilis, quod scilicet Adamo non peccante, & ta-

men perseuerante generatione hominum cum propagatione iustitiæ originalis; non fuisset futurus in eo innocentie statum idem exitus quoad finalem iustitiam, & consequenter quoad gloriam, in eodem etiam gradu, qui iam est in prædestinatis: & consequenter, quod non fuisset futura executio decreti, quod impugnamus. Sequela ergo sic probatur: Deus non potest velle sincerè oppositum eius, quod iam absolutè constituit, etiam solus, antecedenter & totaliter. Ergo si perseuerantia Adæ in iustitia erat impeditura, Deo etiam sciente, executionem absoluti illius decreti; non potuit Deus sincerè eam velle. Imò quia hoc ipso quod aliquis vult efficaciter & absolutè finem, vult implicite media necessaria: Deus per decretum illud antecedens voluisset implicite nõ. perseuerantiam & casum Adæ, si per sententiam mediam præuidebatur ut impeditura decretum, quemadmodum suppono. Quæ supposito ex eo confirmari potest, quod profus incredibile sit omnes eosdem, & ad eundem gradum gloriæ venturos fuisset, in statu innocentie: etiam infantes post baptismum, aut circumcisionem extinctos; qui cerè non sic extincti fuissent, sed longissimum tempus merendi habuissent. Incrediblem est, non plures in eo statu salutem fuisset consecuturos, quàm qui re ipsa nunc consequuntur. Adde quod iam saluentur multi nati ex adulterio, incestu, sacrilegio, qui non fuissent nascituri similibus de causis. His verò causis deficientibus, alias fuguras fuisset eorundem omnino hominum, etiam quoad corpus à parentibus acceptum (nam prædestinantur homines, & non anime solæ) quam est perperam & incredibile!

APPENDIX.

De prædefinitionibus.

NEQUE minus perplexum est & incredibile quod Aduersarij affirmant, Deum prædestinasse ante præuisionem futurorum posita tantum scientia conditionum, aut etiam citra illam, ut Thomistæ volunt, non modò personas & gradus gloriæ; sed etiam omnia bona opera quæ sunt ab electis, cum omnibus suis conditionibus, intentionibus, durationibus, & aliis circumstantiis. Contra quod potest instari multipliciter.

Primo enim, superuacanea est talis bonorum omnium operum in particulari prædefinitione absoluta: cum pleraque facillima fieri, & facillimè sustineri tali prædefinitione fieri possint. Secundo, talis prædefinitio antecedens, absoluta & efficax, est impossibilis circa plurima & maxima Christi, Sanctorumque opera, quæ peccatum supponunt: ut tolerantia Christi & patientia, circa crucifixionem blasphemias, irrisiones, contemptum, odium, opprobria. Patientia Martyrum circa similes actus Tyrannorum

72.

Eadem sententia est minus consentanea libertati electorum.

73.

Deus non voluit sincerè perseuerantiam Adæ iuxta doctrinam Aduersariorum.

& occisorum. Actus poenitentiae de propriis peccatis, & compassio circa aliorum peccata. Est enim impossibile Deum velle antecedenter absolute & efficaciter aliquid supponens peccatum tanquam medium necessarium ut sit. Alioquin Deus vellet peccatum, quia quisquis vult finem antecedenter, absolute & efficaciter, vult omne medium necessarium aliunde non praesuppositum. Et tamen aliqui praedestinati videntur non habuisse aliud meritum efficacis suae salutis, nisi Martyrum patientiam in ferendis opprobriis & tormentis iniuste illatis, quorum exemplo permoti fidem statim amplexi sunt, & pro illa repente occisi.

Tertio, talis modus praedefiniendi non est consentaneus rectae rationi, & prudentiae. Si enim Deus ex se omnia bona opera praedefiniuit, cur tam pauca, tam imperfecta, tam languida & remissa, qualia sunt plerumque Christianorum opera: maxime vero cum ipse gratiam suppeditet, qua possumus praestare longe plura & perfectiora? Quae ratione haec duo consentiunt, dare gratiam copiosam, & praedefinite opera pauca, & exigua? Item quomodo nos hortatur ad summam perfectionem: *Esote, inquit, perfecti sicut pater vester caelestis perfectus est*: & interim ex se non praedefinit nobis nisi imperfecta opera, imperfecta merita, sanctitatem exigua?

Dices, ut se accommodet hominum imbecillitati: sciebat enim quod accepta tam vberi gratia tepide essent operaturi. At multo melius se accommodasset hominum imbecillitati, si nihil praedefinisset de ipso opere, sed totum reliquisset ipsorum arbitrio; nempe ut facerent plura vel pauciora, perfectius vel imperfectius prout vellent. Accommodat se Deus nostrae imbecillitati, non imbecillia & parua efficaciter praedefiniendo; sed ad perfectiora non cogendo, & nostrum teporem tolerando.

Quarto, haec praedefinitio non est consentanea doctrinae Patrum, affirmantium causam seu rationem cur Deus praesciat actus liberos futuros creaturarum, esse quia futuri sunt; non autem esse futuros, quia Deus praesciuit. Nam, iuxta sententiam contrariam, prima ratio cur Deus praesciret actus bonos, esset Dei praedefinitio antecedens, absoluta & efficax. Et actus, ideo essent futuri, quia Deus praedefiniuit. Quod non minus est inconueniens, quam esse futuros quia Deus praesciuit. Imò si praedefiniuit antecedenter, sciuit Deus suum decretum, & vi illius praesciuit actus futuros. Parum etiam conuenit cum illis Scripturae verbis, *Ecclesiastici 15. Deus ab initio constituit hominem, & reliquit illum in manu consilii sui*, &c. Neque enim fuit relictus à Deo in manu sui consilii, id est, suo ipsius arbitrio, ad eligendum quod voluerit, si Deus absolute & efficaciter praedefiniuit quidquid ipse facturus est infallibiliter, in particulari, & quoad omnes circumstantias, durationis, intensiois, multitudinis &c. ita ut ipse neque aliud, neque aliter facere possit, prout subest tali praedefinitioni efficaci

& decreto Dei absoluto. Vnde etiam ligatur extrinsece libertas praeventa antecedenter tali decreto, quod non pendet ab illa. Vnde sit est enim antecedens; & eo praesupposito, non potest voluntas non facere id quod praedefinitum est: quamuis retineat libertatem intrinsecam, id est, potentiam indifferentiam ad oppositum, supposito quòd Deus non praedeterminet physice, sed utatur scientia media ad obrinendum infallibiliter consentantem liberum quem praedefinit.

Neque respondeat aduersarij nescire homines Deum sic praedefinuisse, ac proinde agere tanquam relictos suo consilio. Tum quia ipsi profitentur se hoc scire, adeoque sibi contradicunt. Tum etiam quia alii, qui nesciunt, non propterea sunt relictos in manu sui consilii, sed falso putat se relictos, quamuis non sint, cum Deus omnia praedestinauerit antecedenti suo consilio, curetque tummo & infallibili studio, ut fiant omnia sicut praedefiniuit. Adde praedefinitiones illas, eo modo quo asseruntur à Suare, & aliis aduersariis, reddere inutilem potentiam intrinsecam voluntatis ad dissentendum respectu operum praedefinitorum; & potentiam intrinsecam eiusdem ad consentiendum respectu operum non praedefinitorum. Quia si quis habet in sua potestate prauidere omnes occasiones & circumstantias in quibus sit consenturus infallibiliter, & in illis solis se constituere, atque se ipsa te in illis solis constituat de industria; ille sine dubio reddit inutilem potentiam intrinsecam tuae voluntatis ad dissentendum. Et similiter si de industria, & ex praescientia constituat te solum in iis occasioibus, in quibus prauidet te non consenturum: reddit potentiam tuam intrinsecam inutilem ad consentiendum. Atqui Deus, iuxta sententiam aduersarij, ita se gerit circa actus praedefinitos, & non praedefinitos: ut de praedefinitis vltro fatentur ipsi: de non praedefinitis vero consentantur ad agere, si coherenter sententiae loqui velint, ut nos supra ostendimus. Ergo &c.

Neque verò possunt argumentum contrarium retorquere, eò quòd fateamur Deum re ipsa elegisse plurimis medijs quae sciebat non profutura, & aliis medijs quae prauidebat esse profutura. Nam aliud est quòd elegerit deus, at praescientia illa conditionata non dirigente electionem, ut haec incongrua praesentia congruis eligat aliud, quòd elegerit ex praescientia & ex voluntate antecedente obligante ad sic eligendum, & ad efficiendum ut scientia illa de conditionata transfirret in absolutam, non alioquin irritum esset Dei decretum antecedens absolutum & infallibile circa tales actus. In nostra sententia totum negotium à nobis pendet, nosque ipsi, non consentiendo, reddimus potentiam consentiendi inutilem. Deus enim nihil ante praedefinit.

Quinto doctrina illa de praedefinitione omnium bonorum operum non habet soli-

Doctrina
de prede-
st. non ha-
bet solidū
fundamen-
tum.

dum fundamentum in Scriptura, vel ratione. Opponit præcipue Ruis tota disp. 6. de providentia, fidem nostram, & sanctitatem, omniaque bona opera, referri ad gratuitam Dei electionem, id est, efficacem prædefinitionem, Ephes. 1. vers. 4. *Elegit nos in ipso ante mundi constitutionem ut essemus sancti, & immaculati in conspectu eius, in charitate.* Et Matth. 11. *Abcondisti hæc a sapientibus & prudentibus, & revelasti ea parvulis.* Ita Pater, quoniam sic fuit placitum ante te. Et Ioan. 10. *Vos non creditis, quia non estis ex ovis meis,* id est, non estis prædestinati, & prædefiniti ad credendum. Quæ prædefinitio est antecedens, cum sit causa fidei. Ut clarius significatur Act. 13. ubi de Antiochenis dicitur, *Crediderunt prædicationi Pauli quotquot erant præordinati,* id est, prædefiniti à Deo, ut exponit Chrysoft. ibid. Item propositum illud, secundum quod dicuntur sancti vocari ad fidem, & alia bona opera, Rom. 8. & 9. & 2. Timoth. 1. aliisque locis, nihil aliud esse nisi efficacem illam & infallibilem Dei prædefinitionem. De qua etiam intelligendum est illud Rom. 9. *Miserabor cui miseror: & misericordiam præstabo cuius miserabor.* Et illud Prouerb. 8. *Præparatur voluntas à Domino.* Et illud Ioan. 6. *Nemo potest venire ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum,* id est, vocauerit secundum propositum, & prædefinitionem illam. Addit tertio, eodem pertinere ea Scripturæ loca, quibus dicitur Deus eos nostrum in manu sua habere, & quocunque voluerit vertere, inclinare, innouare, regere, circumcidere, aperire, conuertere, præparare, creare in operibus bonis, & facere ut in præceptis eius ambulemus, atque in nobis operari, velle & perficere.

78.

Non enim
bene dedu-
citur ex
Scriptura.

Sed ad primum Respondeo, fidem & sanctitatem nostram referri ad gratuitam electionem, & beneplacitum Dei, Ephes. 1. & Matth. 11. ratione primæ vocationis pure gratiæ: licet non eam ante præiustum nostrum consensum prædefinitur. De vero autem sensu verborum Christi Ioann. 10. & Lucæ Act. 13. dicemus inferius sect. 7. Ad secundum, dico nomine propositi, Rom. 8. & 9. & 2. Tim. 1. significari plerumque beneplacitum Dei antecedens nos perducendi ad gratiam & vitam æternam, quod consequenter transit in voluntatem efficacem, præiusto nostro consensu & bono statu finali. Quod si aliquid quando significatur eodem nomine voluntas Dei efficax & antecedens faciendi aliquid, ut forte Rom. 9. v. 11. id non debet ad omnia opera nostra bona extendi. Plura hæc in Script. locis & aliis in confirmationem allatis dicemus sect. 7. & in Tract. de gratia. Ad tertium respondeo testimonia illa nihil aliud significare, quam Deum habere in thesauris suis omnipotentia gratias præuenientes, quibus possit hominum voluntates vertere, quod voluerit, ita ut ipsa non sint illis resistunt, quamuis possint resistere. Et nullum opus bonum fieri posse sicut oportet ad salutem,

absque ipsius gratia: per illamque Deum facere, ut in præceptis eius ambulemus, & operari in nobis velle & perficere. Quæ omnia vera sunt, licet Deus non prædefinit antecedenter, & efficaciter omnia bona opera.

Argumentatur deinde Ruis hac ratione, Deus facit semper id quod optimum est, & perfectissimæ providentiæ atque rationi maxime consentaneum, ita ut melius aliud nec fieri, nec excogitari possit. Sed prædefinitio omnium bonorum operum est melior modus providentiæ, magisque consentaneus rationi, sapientiæ, bonitati, & omnipotentia Dei: ergo &c. Maiorem supponit velut à se probatam alibi. Minorem verò confirmat, quia melior est providentiæ ratio, si prima causa mouens ad quocunque bonum & finem particularem, intendat illum efficaciter, & præconferuat omnia media ad illum infallibiliter consequendum. Magis etiam commendatur diuina misericordia & liberalitas erga quoslibet fideles aut iustos, si eos ita præuenit. Et magis dignum est omnipotentia diuina, mouere homines efficaciter & infallibiliter ut eliciant liberè pietatis opera. Maior quoque bene operantibus imponitur obligatio agendi gratias Deo, magisque seipos humiliandi. Quia & Deus illis prædefinitionis gratiam negasset, nihil meliores cæteris peccatoribus euasissent.

Verum quicquid sit de maiori, de qua alibi diximus Minor neganda est. Ad cuius primam probationem dico contrarium parere ex dictis num. 76. & 75. Ad secundam dico non ita commendari debere misericordiam Dei & liberalitatem erga aliquos, ut detrahatur sincero eius desiderio erga salutem aliorum. Ut fit si Deus tam paucis opera bona prædefinit: aliis verò negat prædefinitionem, sine qua infallibiliter futurum est ut meliores non euadant. Siquidem iuxta illam sententiam nihil boni sit, quod non fuerit à Deo prædefinitum: ut etiam in dictis verbis auctoris postremò relata. Ad tertiam respondeo magis esse dignum omnipotentia, prout dirigitur per sapientiam, non ita prædefinire omnia bona opera: imo aliqua esse, quæ Deus non potest antecedenter prædefinire & velle à se solo, quia supponunt peccatum, ut ostendimus num. 74. Si autem hæc prædefinitio daret bene operantibus occasionem gratias agendi Deo, & se humiliandi: daret etiam non bene operantibus occasionem se excusandi, & dicendi, Domine si illis neguisses prædefinitionem, aequè ac nobis, nihil meliores fuissent: & si nobis aequè ac illis eam concessisses, aequè boni euasissimus.

Sextò denique, doctrina illa de prædefinitionibus omnium bonorum operum eadem continet absurda, quæ prædestinatio absoluta efficax & antecedens, ad gloriam, hucusque impugnata. Ut, quod tota quodammodo & summa ratio, cur hæc & nunc tale opus cum istis circumstantiis à nobis fiat, cur tam remissa & tam pauca, referenda sit in decretum diuinum, quod nemo debeat esse sollicitus de bo-

de bonis operibus, de profectu suo spirituali, de proximorum conuersione: quia de his omnibus in saeculari sine nobis est efficaciter decretum à Deo, neque amplius fiet vnquam aut minus, quam decretum est, siue simus felicitati siue non. Hoc enim decretum vt sit, vel non sit, nullo modo à nobis penderet; quia praecedat omnem praeuisionem futurorum. Et eo posito, fieri nequit vt aliter eueniat, quam decretum est. Quare illa praedestinatio reijcenda est, aequè ac praedestinatio antecedens absoluta & efficax.

SECTIO VII.

solutio obiectionum ex scriptura.

Quae ab aduersarijs ex Scriptura obijciuntur haec praecipue sunt. Primò, quod ait Christus Matth. 24. v. 22. *Nisi breuiati fuissent dies illi, non fieret salua omnis caro: sed propter electos breuiabuntur.* Et paulò post: *Pseudoprophetae dabunt signa magna, ita vt in errorem inducantur, si fieri potest, etiam electi.* Ex quibus verbis quibus inferunt aduersarij. 1. Dari electos, id est, aliquos dilectos & acceptos praeter alios: neque enim alioqui esset electio. 2. Electionem de qua ibidem sermo est, esse electionem efficacem ad gloriam, quae dicitur electio antonomastice, quaeque à Marco cap. 13. clarius designatur, cum ait: *Propter electos quos elegit, breuiabit dies.* Adde quòd in eodem capite Matthaei paulò post dicitur, quòd Angeli congregabunt electos eius à quatuor uentis. Vbi manifestè sermo est de electis efficaciter ad gloriam, & eo sensu quo electi contradistinguuntur à reprobis. 3. Inferunt electos illos fuisse electos absolute ad gloriam: Nam de alijs nequit intelligi illud, *in errorem inducantur, si fieri potest, etiam electi.* 4. Esse electionem antecedentem: ex qua scilicet applicantur media congrua, vt abbreviatio dierum; & propter quam decernitur perseverantia. 5. Ex his verbis, *si fieri potest*; colligunt Thomistae praedeterminationem physicam, & impossibilitatem in sensu composito suppositiois planè antecedentis vsus libertatis. Caluiniistae uero ex iisdem necessitate inferunt.

Respondeo cum Lessio, disput. de praedest. sect. 3. n. 27. Primò indirectè, retorquendo argumentum, Nam potius nocet Aduersarijs, & fauet nostrae sententiae. Quod sic probò: Nisi breuiati fuissent dies illi, non fieret salua omnis caro, id est, vt aduersarij interpretantur, futurum erat vt omnes succumberent persecutioni, & ab aeterna salute exiderent. Ergo nulli erant electi absolute, antecedenter, & efficaciter ante praescientiam operum & boni status finalis. Nam si fuisset illa electio antecedens & absoluta: ergo etiam si non fuissent breuiati dies, id est, imminuta persecutio: tamen ex illa voluntate antecedente, & efficaci, Deus confortasset electos contra vim persecutionis, per media

Tomus I.

quae non deerant thesauro infinito diuinae prouidentiae, effecissetque vt victoriam de illa reportarent.

Secundò, Respondeo directè, in illa parte capitis Matthaei non esse sermonem de consummatione saeculi, de qua post; sed de excidio urbis Ierosolymitanæ. Christum enim de duobus interrogauerant discipuli, verbis illis: *Dic nobis quando haec erunt, quae nimirum iam praedixisti de destructione urbis, & templi Ierosolymitani; & quod signum aduentus tui, & consummationis saeculi?* Christus autem ordine satisfaciens utrique interrogationi, incipit à priori, verbis relatis in obiectione & alijs praecedentibus. Sensus itaque illius loci est. *Nisi breuiati fuissent dies illi, persecutio scilicet & excidij Ierosolymitani: non fieret salua omnis caro, id est nullus Iudaeorum euaderet. Sed propter electos, id est, paucos fideles & iustos, & secundum iustitiam praesentem electos inchoatiuè ad vitam aeternam, aut etiam finaliter & completè praesens perseverantia, breuiabuntur dies illi, in eorum scilicet gratiam, quibus Deus hoc & alia plurima beneficia decernere potuit: siue ex suo beneplacito, siue etiam ex praesens precum & bonorum operum, quibus erant ea impetraturi: tametsi non fuerint electi antecedenter absolute & efficaciter ad gloriam, vt uolunt aduersarij. Atque ita hunc locum de saluatione temporali respectu excidij Ierosolymitani exponunt Sancti Patres Ambrosius, Chrysostomus, Theophylactus, Anselmus, & alij quos citant & sequuntur Salmeron, & Cornelius à lapide, ad eandem locum.*

Illud autem, *ita vt in errorem inducantur si fieri potest etiam electi*, dictum est, vt Glossa post Origenem, & alij notarunt, ad exaggerandum, quam magna esset futura vis persecutionis, & falsorum miraculorum Pseudoprophetarum qui fuerunt tunc temporis: ita vt parum abesset, quin inducerentur in errorem ipsi etiam electi inchoatiuè, id est, fideles illius temporis, tam bene instructi ab Apostolis, & tot ueris miraculis, per Christum, & per ipsos, eorumque successores in fide confirmati. Vel etiam electi completè & absolute, sed electione consequenti post praesens opera, quos seduci finaliter est impossibile ex hypothesi consequente praescientiae, & electionis absolute, post praescientiam factae. Non est autem necessarium vt vox, *electi*, sumatur hic eodem sensu, quo postea cum dicitur in responsione Christi ad secundam interrogationem, *congregabunt electos eius à quatuor uentis*. Sape enim Scriptura, non modò in eodem capite, sed & in eadem periodo, eandem uocem usurpat in sensu diuerso: vt cum ait psal. 81. *Deus fecit in synagoga Deorum*, id est, Iudaeorum. Et 2. Cor. 5. v. *vt. Eum qui non nauerat peccatum*, id est, culpam, *pro nobis peccatum fecit*, id est, hostiam pro peccato.

Non item refert quòd plurimi praedicta Matthaei uerba de persecutione Antichristi

K k

83.
Vera illius
expolitio.

84.

TINO
US
PART